

Ensiapuohjeita koiralle

Eläinlääkäriasema Reviiri

Pispalan valtatie 91, 33270 Tampere
puh 010 6666 777, www.reviiri.info

 www.facebook.com/reviiri

Lämpöhalvaus

Oireina havaitaan nopea hengitys, läähätys, kuolaaminen, levottomuus, ripuli, oksentelu ja tajunnan tason heikkeneminen.

Ensiapu. Nopea hoito on välttämätöntä, sillä lämpöhalvaus johtaa helposti aivovaurioon ja jopa kuolemaan. Ensiapuna lemmikkiä suihkutellaan viileällä (ei kylmällä) vedellä pitkään (20–30 min ajan) tai eläin laitetaan vesisaaviin, järveen, ojaan. Valele vedellä myös päätä ja mahan alta. Ensiavun jälkeen toimita lemmikkisi eläinlääkäriin. Muista, että auton sisälämpötila kohoaa nopeasti erittäin korkeaksi aurinkoisella ilmalla, vaikka ikkunat olisivatkin auki. Älä jätä lemmikkiäsi ikinä kuumaan autoon tai kytkettynä niin, ettei se pääse varjoon! Muistathan, että aurinko liikkuu päivän aikana. Vaikka jätät auton varjoon, voi tullessa aurinko porottaa jo kuumasti.

Kyyn purema

Kyykäärmeet heräävät horroksesta huhti-toukokuussa, jopa satoja kytä talvehtii samassa kolossa. Kyy viihtyy samoilla seuduilla eikä kulje paria kilometriä kauemmaksi talvehtimisaikastaan. Joka toinen vuosi syyskesällä naaras synnyttää kymmenkunta elävää poikasta, jotka heti erittävät myrkkyä. Kyy on vaikea yltää yli 10–15 cm korkeuteen. Epäillään, että nuorten kyiden myrkky olisi voimakkaampaa.

Oireet. Puremakohdassa on usein selvästi nähtävissä kaksi 3-4 mm:n etäisyydellä toisistaan olevaa neulanpistomaista reikää, hampaitaan vaihtavan puremassa on 3 reikää. On tavallista, ettei puremajälkiä löydetä. Puremakohta turpoaa muutamassa kymmenessä minuutissa. Kaikki puremat eivät johda myrkyn ruiskuttamiseen tai määrä on olematon, noin 30 % puremista on ns. kuivia. Oireiden vakavuuteen vaikuttavat lemmikin herkkyyt, koko, ikä, yleiskunto, pureman sijainti ja myrkyn määrä. Tyypillisenä oireena havaitaan etenevä turvotus ja kipu purema-alueella. Systeemioireet (apaattisuus, vaaleat limakalvot, pahoinvointi, kuolaaminen, oksentelu, pinnallinen nopea hengitys, tajunnan tason heikentyminen) voivat kehittyä nopeasti, jopa alle tunnissa. Kyy myrkky vaikuttaa verenkiertoelimistöön ja hyytymisjärjestelmään. Kuolleisuus kyympuremissa on noin 5 %.

Ensiapuna rauhoita eläin ja pidä se paikallaan. Liikkumista tulee välttää, kanno lemmikki tai taluta iso koira rauhallista vauhtia. Älä koske puremakohtaan. Poppakonstit, myrkyn sokeripalaan imeyttäminen ja viiltelyt, ovat tehottomia ja aiheuttavat mahdollisesti tulehduksia. Kyytabletti? - hyötyjä tai haittoja ensihoidossa ei ole osoitettu (humaanipuolella 2003 julkaistussa artikkelissa n. 40–50 % ”purruista” oli saanut ensihoitona kyyppakkauksen, suonensisäisesti kortikosteroidia ja antibioottia ilman mitään tehollista vaikutusta). Puremakohta tulisi pitää kehoon nähden mahdollisimman alhaalla. Älä anna mitään syötävää tai juotavaa (myrkky aiheuttaa pahoinvointia). Älä anna kipulääkettä (saattaa pahentaa uhkaavaa munuaisvauriota). **Kyympuremat vaativat aina tehohoitoa eläinlääkärin luona.** Ensisijainen hoito kyympuremissa on aina suonensisäinen nesteytys verenpaineen ja munuaisten normaalin toiminnan ylläpitämiseksi. Nykyään käytämme Reviirissä myös vastamyrkkyä lähes kaikille kyympuremapotilaille, koska vastamyrkyn on todettu nopeuttavan ja parantavan toipumista. Jatkossakin on erityisen

tärkeää seurata kotona, että lemmikkisi juo ja pissaa. Nesteytyksen jälkeen myös lemmikin hengitystä tulee tarkkailla, koska myrky aiheuttaa kudostuhoa solutasolla, mistä johtuen neste siirtyy helposti verenkierrosta keuhkoihin aiheuttaen keuhkopöhön.

Pistiäisten (ampiainen, mehiläinen, kimalainen) pistot

Oireina havaitaan äkillinen, voimakas kipu ja turvotus pistokohdassa. Pistokset voivat aiheuttaa myös voimakkaan allergisen reaktion, joka saattaa johtaa jopa shokkiin (anafylaktinen shokki).

Ensiapuna voi kokeilla pinseteillä poistaa piikin. Paikallisreaktion ensihoitona on pistokohdan viilentäminen turvotuksen hillitsemiseksi ja antiseptisellä aineella puhdistaminen. Ensiapuna voidaan myös antaa kyytabletteja (1 tabletti/10 kg). Jos pistosta seuraa voimakas reaktio, tulee ensiavun jälkeen ottaa yhteys eläinlääkäriin.

Punkit

Punkteja esiintyy maassamme kaikkialla Oulu-Joensuu linjan eteläpuolella. Puhdimmat aiheuttavat paikallisia tulehdusreaktioita, mutta osa punkkeista levittää myös sairauksia kuten bakteerin aiheuttamaa borreliosia (Lymen tauti) ja ehrlichiosia (anaplasmoosi) sekä viruksen aiheuttamaa puutiaisavokuumetta (Tick Borne Encephalitis). Ulospäin punkista ei voi sanoa, onko se infektoitunut.

Oireina punkin välittämässä sairauksissa havaitaan epäspesifisiä yleisoreita mm. laihtumista, oksentelua, ripulia, väsymystä, kuumetta, niveltulehduksia ja liikuntahäiriötä. Koirilla borreliosissa ei punkinpureman ympärille tule ihmisille tyypillistä punaista rengasta.

Ensiapu. Poista punkki mahdollisimman läheltä ihoa varovasti nostamalla punkki pois punkkiraudalla. Laita antiseptistä puhdistusainetta puremakohtaan punkin poiston jälkeen. Jos liikut lemmikkisi kanssa ympäristössä, jossa esiintyy punkkeja, tulee iltaisin tehdä huolellinen punkkitarkastus ja irrottaa kiinnittyneet punkit välittömästi. Lemmikki kannattaa suojata punkkitartunnalta käyttämällä punkkilääkkeitä. Lisätietoa punkkeista ja niiden levittämistä sairauksista sivuilta www.punkki.net.

Haavat

Ensiapu:

- 1) Verenvuodon tyrehdytys. Nosta vuotava raaja ylös ja tyrehdytä vuoto painamalla haavaa esim. puhtaalla haavasiteellä. Älä käytä pumpulia tai muuta nukkaavaa tai helposti haavaan tarttuvaa materiaalia. Tarvittaessa voi käyttää lisäksi myös kylmää verenvuodon tyrehdyttämiseen.
- 2) Haavan puhdistus juoksevan veden alla ja/tai antiseptisellä aineella esim. laimennetulla Betadinella (laimennus veteen teen väriseksi, suhde noin 1:10), jotta saadaan kaikki mahdolliset epäpuhtaudet pois haavasta. Tarkista, onko haavassa vieraita esineitä, lasia, hiekkaa tms.

- 3) Huolellinen kuivaus. Älä kuitenkaan hankaa haavaa.
- 4) Haavan päälle haavaan tarttumaton haavaside ja päälle Fixomull-haavateippiä, joka pitää haavasiteen paikoillaan.
- 5) Tarvittaessa tassuun vielä erillinen tassuside. Haavan päälle laitetaan siis haavaan tarttumaton haavaside. Tee Fixomull-teipistä kaksipuoliset jarruteipit (nämä tassusiteen tärkein osa). Runsaasti kipsinalussidettä pehmusteeksi ja erikseen varpaiden väliin suikaleet, etteivät varpaat hierry toisiaan vasten. Seuraavaksi tassun ympärille joustava sideharso. Päälle vielä suojaussi tassu kiedotaan kokonaan itseliimautuvaan tukisiteeseen: Fortelast tai VetFlex. Side on hyvä kiinnittää vielä yläreunoista eläimen karvoihin. Side ei saa olla liian löysä, ettei se tipahda pois, muttei myöskään liian kireä.

Ensiavun jälkeen ota yhteys eläinlääkäriin. Jos haava vaatii ompelua, paras tulos saadaan, kun haava ommellaan mahdollisimman pian. Puremahaavat tulehtuvat pääsääntöisesti suussa olevien bakteereiden takia.

Silmän ja silmäluomen vammat

Käy aina näyttämässä eläinlääkärille kaikki silmävammat, koska niiden seurauksena voi olla näön menetys. Älä koskaan laita silmään mitään silmätippoja ennen eläinlääkärin tutkimusta!

Ensiapuna silmä puhdistetaan keitetyllä ja jäädytetyllä vedellä sekä estetään silmän raapiminen. Jos silmässä havaitaan jokin vierasesine, voidaan sitä kokeilla poistaa huuhtelemalla, mutta muuten ei tule yrittää poistaa vierasesinettä. Jos silmiin roiskuu kemikaaleja, ensiapuna huuhtelu fysiologisella suolaliuoksella tai juoksevalla vedellä 15–20 min ajan. Silmän hankaaminen tulee estää eläinlääkärimatkan ajan esim. Kaulurilla.

Kynnen repeämät

Kynnen repeämät ovat yleisiä ongelmia, jotka kannattaa pääsääntöisesti käydä näyttämässä eläinlääkärille.

Ensiapuna varpaan puhdistus desinfioivalla puhdistusaineella ja tassuside.

Hoitamattomana tulehdus saattaa levitä koko varpaaseen. Hoitona eläinlääkäri poistaa rauhoituksessa kynnen sarveisosan ja kotona jatketaan päivittäisiä puhdisteluja sekä tarvittaessa antibioottikuuria.

Myrkytykset

Selvitä, jos mahdollista, mille myrkyllä (vaikuttava aine, kaupan nimi) ja kuinka lemmikki on altistunut (syönyt, saanut iholle tai hengittänyt), milloin ja kuinka paljon koira on saanut myrkyä sekä eläimen yleistila (yleiskunto, limakalvojen väri, tajunnan taso).

Ensiapu. Eläintä ei tule oksettaa, jos et tiedä, mitä se on nauttinut. Koira ei saa myöskään oksennuttaa, mikäli tajunnan taso on laskenut tai koiralla on muuten yleisoireita (mm. kohtaus päällä, sekava, hengitysvaikeuksia) tai lemmikki on syönyt jotain terävää, syövyttävää, hapanta tai emäksistä ainetta. Tarvittaessa kotona oksennuttaminen onnistuu kotona parhaiten 3 % vetyperoksidiliuoksella, annos koiralle 2 ml/kg (max 50 ml)

ja annos voidaan toistaa 15 min kuluttua. Oksennuttaminen tulee tehdä pikemmiten: yli 4 h:n jälkeen ei kannata oksennuttaa muuten kuin tietyissä tapauksissa: esim. kun koira on syönyt vierasesineen, luita, suklaata tai purkkaa. Ennen oksennuttamista, koiralle kannattaa antaa pehmeää ruokaa, jolloin oksennuttaminen onnistuu paremmin. Oksennuttamista ei tule tehdä suolalla mahdollisen natrium-myrkytyksen takia. Suolamyrkytyksen oireita ovat: heikotus, oksentelu, kouristukset, nopeutunut sydämen syke, neurologiset oireet, kooma ja kuolema. Lääkehiili on pääsääntöisesti erittäin hyvä ensiapu myrkytystapauksissa. Lääkehiilen (esim. Carbomix-rakeet) annos koiralle on 1-4 g/kg. Jos myrkky on joutunut hengitysteihin, vie eläin raikkaaseen ulkoilmaan. Huuhtelee silmiin, iholle tai suuhun joutunut myrkky välittömästi pois runsaalla vedellä.

Rotanmyrkyt

Nykyiset rotanmyrkyt aiheuttavat oireita jo pienillä annoksilla ja vaikuttavat pitkään. Myrkytyksen voi saada myös syötyään rotanmyrkkyyh kuolleen hiiren tai rotan. Rotanmyrkyt aiheuttavat verenvuotoa vähentämällä hyytymistekijöitä.

Oireet saattavat näkyä vasta usean päivän (2-5 päivän) kuluttua myrkyn syömisestä ja voivat olla hyvin erilaisia: apaattisuus, yskä, vaikeutunut hengittäminen, heikkous, neurologiset oireet, äkkikuolema. Verenvuodot voivat näkyä ulospäin esim. mustelmina, verenpurkaumina silmissä, verisenä ripulina/oksennuksena tai verenvuodot voivat olla sisäisiä.

Ensiapuna välitön oksennuttaminen: annetaan 3 % vetyperoksidiliuosta 2 ml/kg (max 50 ml), annos voidaan toistaa 15 min kuluttua sekä sen jälkeen lääkehiilen anto (annos 1-4 g/kg, esim. Carbomix-rakeet). Lääkehiiltä annettaessa tulee huolehtia riittävästä nesteytyksestä. Rotanmyrkytys epäily vaatii eläinlääkärin hoitoa: hyytymisaikojen (PT, APTT) määrittämistä ja mahdollisesti K-vitamiinilääkitystä sekä tukihoidoita: mm. happi, nesteytys.

Suklaamyrkytys

Oireita aiheuttavat kaakaon sisältämät aineet teobromiini ja kofeiini. Koiralle myrkyllinen annos teobromiinia on 100–250 mg/kg. Myrkyllisiä annoksia:

- tumma kaakaojauhe 0,8-1,4 g/kg
- tumma leivontasuklaa 1,4 g/kg
- kaakaojuomajauhe 4 g/kg
- tumma makeutettu suklaa 4 g/kg
- maitosuklaa 10-13 g/kg
- valkoinen suklaa 2273 g/kg

Oireet voivat alkaa 1-4 h kuluessa ja kestävät 12-72 h (teobromiini imeytyy hitaasti). Oireina havaitaan oksentelu, ripuli, mahakivut, levottomuus, lisääntynyt juominen ja pissaaminen, tiheentynyt hengitys, läähätys, lihasnykäykset, kouristelu, hengityslama ja sydänpysähdys.

Ensiapuna koira tulee oksennuttaa; kotona annetaan 3 % vetyperoksidiliuosta 2 ml/kg (max 50 ml), annos voidaan toistaa 15 min kuluttua. Oksennuttaminen voi olla hyödyllistä

jopa 2-6 h suklaan syömisestä. Koiralle annetaan lääkehiiltä (annos 1-4 g/kg, esim. Carbomix-rakeet). Lääkehiiltä annettaessa tulee huolehtia riittävästä nesteytyksestä. Ensiavun jälkeen tulee ottaa yhteys eläinlääkäriin.

Ksylitolimyrkytys

Ksylitoli aiheuttaa voimakkaan insuliinin erittymisen haimasta ja siten liian alhaiseen veren sokeritason. Veren sokeritaso voi laskea 10-15 minuutissa vaarallisen alhaiseksi ja jopa 1 purkkatyyny/10 kg voi aiheuttaa oireita.

Oireina havaitaan oksentelua, väsymystä, tärinää, kouristelua, shokki, kooma ja kuolema.

Ensiapuna koira tulee välittömästi oksennuttaa (kotona annetaan 3 % vetyperoksidiliuosta 2 ml/kg (max 50 ml), annos voidaan toistaa 15 min kuluttua). Lääkehiilestä on vähän hyötyä, koska se imee huonosti ksylitolia. Alhaisen veren sokeritason vuoksi koiralle tulee antaa ensiapuna hunajaa tai sokerivettä ikeniin ja syöttää ruokaa. Ensiavun jälkeen ota yhteys eläinlääkäriin. Ksylitolimyrkytyksiin voi liittyä myös akuutti maksavaurio.

Viinirypäle- ja rusinamyrkytys

Myrkytyksen aiheuttava aine on vielä tuntematon. Kaikki koirat (jopa 50 %) eivät saa myrkytysoireita. Oireiden ei uskota riippuvan annosmäärästä.

Oireina havaitaan oksentelua, lisääntyneitä juomista, pissaamista, ruokahaluttomuutta. Myrkytys aiheuttaa munuaisvaurion koirilla.

Ensiapuna kannattaa oksennuttaa (kotona annetaan 3 % vetyperoksidiliuosta 2 ml/kg (max 50 ml), annos voidaan toistaa 15 min kuluttua) jopa usean tunnin kuluttua, koska myrkytymisen hidasta. Lääkehiiltä (annos 1-4 g/kg, esim. Carbomix-rakeet) voi antaa, hyödyllisyydestä ei olla vielä varmoja. Ensiavun jälkeen ota yhteys eläinlääkäriin, sillä mahdollinen munuaisvaurio vaatii eläinlääkärihoitoa.

Sipulimyrkytys

Myrkytystä aiheuttavat tavalliset sipulit, valkosipuli, ruohosipuli ja purjo tuoreena, kuivattuna ja kypsennettynä. Myrkytys saa aikaan muutoksen veren punasoluissa aiheuttaen punasolujen hajoamisen, mikä johtaa anemiaan.

Oireina havaitaan anemiaa; vaaleat limakalvot, väsyneisyyttä, oksentelua ja ripulia, pissa voi olla veristä. Oireiden alkuun voi mennä jopa useita päiviä ja oireet voivat kestää 2-3 viikkoa.

Ensiapuna oksennuttaminen: kotona annetaan 3 % vetyperoksidiliuosta 2 ml/kg (max 50 ml), annos voidaan toistaa 15 min kuluttua. Ensiapuna oksennuttamisen jälkeen annetaan lääkehiiltä (annos 1-4 g/kg, esim. Carbomix-rakeet).

Sinilevämyrkytys

Sinilevät tuottavat koiralle vaarallisia hermo- ja maksamyrkyjä. Sinilevämyrkytys voi olla erittäin vaarallinen, henkeä uhkaava.

Oireina havaitaan pahoinvointia, oksentelua, ripulia, tärinää, levottomuutta, kouristelua. Oireet alkavat erittäin nopeasti, mikäli koira on juonut sinilevävettä tai nuollut turkkiaan uituaan sinilevävedessä. Pelkkä turkin nuoleminenkin voi altistaa koiran tappavalle annokselle. Myrkytys voi aiheuttaa kuoleman jopa minuuteissa-tunneissa (aiheuttajana hermomyrky).

Ensiapuna välitön oksennuttaminen: 3 % vetyperoksidiliuosta 2 ml/kg (max 50 ml), annos voidaan toistaa 15 min kuluttua ja lääkehiilen anto: annos 1-4 g/kg, esim. Carbomix-rakeet. Koira tulee myös pestä sampoolla ja puhtaalla vedellä. Sinilevämyrkytykseen ei ole vasta-ainetta, vaan hoito perustuu tukihoitoon. Hoito on useimmiten tuloksetonta ja myrkytys johtaa usein kuolemaan.

Shokki

Shokki on [verenkierron](#) vakava häiriötila, jossa [veren](#) määrä on riittämätön tai verenkierto on heikentynyt. Solut eivät saa riittävästi [happea](#) ja ravinteita eikä kuona-aineita ja hiilidioksidia saada poistettua soluista. Taustalla olevia syitä voivat olla esim. massiivinen verenvuoto, palovammat, lämpöhalvaus, anafylaktiset yliherkkyysoireet, voimakas kipu, sydämen toimintahäiriöt ja verenmyrkytys.

Oireet. Shokkipotilas on velto, pulssi on kohonnut, limakalvot ovat vaaleat ja raajat viileät.

Ensiapu. Eläin tulee asettaa oikealle kyljelle, kaula suoraksi ojennettuna ja takapää hiukan koholle. Eläimen kieli vedetään ulos ja tarkistetaan, että hengitystiet ovat auki. Tukokset sijaitsevat usein nielussa, joten katso aina nieluun. Jos havaitset tukoksen, voit yrittää roikottaa takajaloista pientä koiraa/kissaa tai nostaa isompaa koiraa takajaloista ylös ja läimäyttää selkään viisi kertaa lapaluiden väliin. Kokeile myös Heimlichin otetta, jos muut keinot eivät auta: paina voimakkaasti ja äkillisesti vatsaa, jolloin keuhkot ja hengitystiet tyhjäntyvät ja vieras esine lennähtää ulos paineen vaikutuksesta. Pidä shokkieläin lämpimänä ja tyrehdytä massiiviset ulkoiset verenvuodot. Shokki on erittäin hengenvaarallinen tila ja lemmikki on välittömästi vietävä eläinlääkärille.

Elvytys. Jos syke tuntuu, mutta eläin ei hengitä, aloitetaan **tekohengitys**. Tarkista aina ensin, että ilmatiet ovat auki. Eläimen suu suljetaan ja puhalletaan sieraimien kautta 10–12 puhallusta minuutissa. Jos sydän on pysähtynyt, aloitetaan **sydänhieronta**. Lemmikin sydämen sykkeen tuntee parhaiten eläimen maatessa oikealla kyljellään painamalla kämmen vasemman kyynärnivelen taakse rintakehän päälle. Eläin asetetaan oikealle kyljelleen. Pienellä eläimellä (< 7 kg) laitetaan sormet sydämen kohdalle rintakehän molemmin puolin ja suuremmilla lemmikeillä kämmenet laitetaan päällekkäin vasemman kyynärnivelen taakse rintakehän päälle korkeimmalle kohdalle. Aloitetaan tasaiset painallukset; koiralla 100–120 kertaa/minuutissa. Sydänhieronnessa ei saa pitää taukoja. Jos sekä hengitys että sydän ovat pysähtyneet ja lemmikkiä elvyttää vain yksi henkilö,

tulisi antaa 30 painallusta ja 2 puhallusta vuorotellen jatkuvasti, kunnes lemmikki saadaan eläinlääkärin hoitoon. Nykysuosituksena sydänhieronta menee tekohengityksen edelle, jotta verenkierrossa jäljellä oleva happi saadaan pumpattua aivoihin.

Ripuli ja oksentelu

Useat syyt voivat aiheuttaa koiralle ja kissalle äkillistä tai pitkäaikaisempaa ripulia ja oksentelua. Elimellisten vikojen ja sairauksien lisäksi oireilua voivat aiheuttaa esim. ruokavalion muutokset, pilaantunut tai epäsopiva ruoka, vierasesineet, sisäloiset, bakteeri- tai virusperäiset tulehdukset, stressi jne.

Ensiapuna kotona annetaan pieniä annoksia useasti (alkuun enintään ruokalusikallinen kerrallaan) vettä ja suolistoystävällistä ruokaa esimerkiksi Royal Canin Intestinal, Specific CID digestive support tai Hill's i/d. Kun oksentelua ei enää esiinny, voidaan annoksia hieman suurentaa ja harventaa. Kun oireilu (oksentelu, ripuli, ruokahaluttomuus) selvästi helpottaa, voidaan asteittain pikku hiljaa siirtyä takaisin lemmikin normaaliin omaan ruokaan. Yleinen virhe kotihoidossa on, että normaaliruokaan siirrytään liian nopeasti ja äkillisesti. Tukihoitona voidaan kotona antaa NutriPlus-ravintolisägeeliä, hyvin sulavaa ja runsaasti energiaa sisältävää erikoisruokaa (Royal Canin Recovery, Hill's a/d) sekä veteen lisättäviä elektrolyyttijauheita (Rehydration Support, Nutrisal). Koiran ja kissan päivittäinen nestetarve on vähintään 60–70 ml/kg. Jos oireet eivät helpota tai pahenevat, tulee ottaa yhteys eläinlääkäriin. Yhteyttä tulee ottaa myös silloin, kun uloste muuttuu mustaksi tai ulosteessa/oksennuksessa on merkittävästi verta (pieni määrä kirkasta verta ulosteessa on melko tavallista ripuloivalla eläimellä, eikä siitä tarvitse huolestua). Samoin ottakaa yhteyttä myös, jos lemmikki on väsynyt, ei juo itse tai vaikuttaa kuivuneelta. Kuivumisen merkkejä ovat ihon jääminen poimulle, kun ihoa nostaa selän päältä. Normaalisti iho palautuu nopeasti ja kimmoisasti sileäksi. Kuivuneen eläimen limakalvot ovat myös kuivat ja silmät voivat näyttää olevan kuopalla.

Venähdykset, revähdykset ja ruhjevammat.

Oireina havaitaan kipu, turvotus, mustelmat, virheasento ja ontuminen.

Tehokas ensiapu on nopeasti annettu kolmen k:n hoito: kylmä, kohoasento ja kompressio eli puristus.

- 1) Kylmä. Hoidettavalle alueelle painetaan kylmäpussi, lunta tai mitä tahansa kylmää. Karvattomalle tai vähäkarvaiselle lemmikille tulee laittaa kylmäpussin ja ihon väliin ohut pyyheliina tai muu vastaava. Kylmähoitoa tulee jatkaa riittävän kauan vähintään 20 minuuttia kerrallaan ja se uusitaan vuorokauden aikana 1-2 tunnin välein. Kylmähoito lievittää kipua ja turvotusta, koska sen vähentää veren virtausta trauma-alueelle. Tarvittaessa kylmäpussi voidaan sijoittaa paikoilleen joustavan tukisiteen (VetFlex) avulla.
- 2) Vammakohdan kohoasento vähentää sisäistä verenvuotoa, kun verenpaine verisuonistossa pienenee.
- 3) Kompressio. Kimmoisa, tukeva side sopii vamma-alueen tukemiseen. Ensiavun jälkeen ota yhteys eläinlääkäriin.

Reviirin koiran ensiapupakkaus:

- **Tassusidepakkaus** (teippi, haavaside, jarruteippi, kipsinalusvanu, joustava sideharso, tukiside: esim. Coban, VetFlex)
- **Sakset**
- **Kuumemittari**
- **3 % vetyperoksidi-liuos, antiseptinen puhdistusaine ja oksennuttamiseen**
- **10 ml:n ruisku**
- **Punkkirauta**
- **Kylmäpusi**
- **Hanskapari**
- **Vetramil-haavavoide**

lisäksi suosittelemme:

- **Lääkehiili** esim. Carbomix-rakeet (lääke)
- **Inupekt Forte** –prebioottivalmiste lemmikkien suoliston hyvinvointiin
- **Royal Canin Recovery** –toipilasruoka
- **NutriPlus** –geeli, nopeavaikutteinen, maistuva ja runsaasti energiaa sisältävä täydennysravinto helpossa tahnamuodossa

© 2013 Noora Naaralainen, Eläinlääkäriasema Reviiri Oy. Lyhyt lainaus artikkelista sallitaan, kun artikkelin kirjoittaja eläinlääkäri Noora Naaralainen, Eläinlääkäriasema Reviiri ja kirjoitusvuosi 2013 mainitaan. Koko artikkelin kopioimisesta web-sivuille tai muuhun käyttöön on aina sovittava kirjoittajan kanssa.

Lähteet:

- Louhelainen Maria, ELL pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri, Yliopistollinen eläinsairaala, päivystyksikkö. Myrkytyspotilaan ensihoito. 2011.
- Louhelainen Maria, ELL pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri, Yliopistollinen eläinsairaala, päivystyksikkö. Yleisimmät myrkytykset koirilla ja kissoilla. 2011.
- Small Animal Toxicology, Blackwell's Five-Minute Veterinary Consult, Clinical Companion. 2011.
- O'Brien Mauria, DVM, DACVECC, College of Veterinary Medicine, University of Illinois-Urbana Champaign. Common Food Toxicities. 2010.